

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD19C0T04

KOMENTOVANÁ ŘEŠENÍ VYBRANÝCH ÚLOH DIDAKTICKÉHO TESTU

2 Najděte v první části výchozího textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Správné řešení:

- **zlacenými** – přídavné jméno odvozené od slovesa *zlatit* (konkrétně od tvaru přičestí trpného *zlacen*) koncovkou -ý;
- **svítidly** – podstatné jméno rodu středního, vzor *město*;
- **strávený** – přídavné jméno odvozené od slovesa *strávit*, které bylo odvozeno od slovesa *trávit* pomocí předpony *s-*;
- **oblíbili** – shoda přísudku s podmětem rodu mužského životného (*Italové*).

5 Které z následujících slov je ve výchozím textu užito ve stejném pádě jako slovo *postavení* v úseku *La Scala zaujímá význačné postavení*?

Slovo *postavení* je v úseku *La Scala zaujímá význačné postavení* užito ve 4. pádě. Jediné z nabízených slov, které je ve výchozím textu užito také ve 4. pádě, je slovo *program* (*napsal si na program*), které je uvedeno v alternativě D. Slova v ostatních alternativách jsou ve výchozím textu užita v jiných pádech: slovo *vydání* (*zabýval se ve zvláštním vydání*) je užito v 6. pádě, slovo *tradice* (*začíná podle tradice*) je užito v 2. pádě a slovo *dohady* (*dohady jako by odrážely někdejší rivalitu*) je užito v 1. pádě.

Správné řešení:

D) program

6 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nevyskytuje přívlastek neshodný?

Jediný posuzovaný úsek, v němž se nevyskytuje přívlastek neshodný, je uveden v alternativě A: *již následující rok totiž sezonu otevírala* (*následující* – přívlastek shodný, *rok* – příslovečné určení času, *sezonu* – předmět, *otevírala* – přísudek). V ostatních úsecích, které jsou uvedeny ve zbývajících alternativách, se přívlastek neshodný vyskytuje: *dokládá například historka z italské premiéry* (*historka z premiéry*); *prý nemělo zvolit dílo německého skladatele* (*dílo skladatele*); *jako by odrážely někdejší rivalitu obou hudebníků* (*rivalitu hudebníků*).

Správné řešení:

A) již následující rok totiž sezonu otevírala

7 Ve kterém z následujících souvětí je chybně zapsána interpunkce?

Chybu v interpunkci obsahuje pouze alternativa A – *Rozhodl jsem se, že si koupím klavír, a že se konečně začnu učit anglicky*. Toto souvětí se skládá z jedné věty hlavní a dvou vět vedlejších, mezi nimiž je poměr slučovací: 1. H (*Rozhodl jsem se*), 2. V (*že si koupím klavír*) a 3. V (*že se konečně začnu učit anglicky*). Chybně zapsaná čárka je mezi souřadně spojenými větami vedlejšími, věty spojené spojkou *a* v poměru slučovacím se totiž čárkou neoddělují. V souvětích, která jsou uvedena ve zbývajících alternativách, je interpunkce zapsána správně.

Správné řešení:

A) Rozhodl jsem se, že si koupím klavír (,) a že se konečně začnu učit anglicky.

10 Kterou z následujících možností lze nahradit výraz *provedeme-li* tak, aby význam příslušného souvětí zůstal zachován?

Posuzované souvětí: *Význam této závěrečné divadelní akce vynikne ještě víc, provedeme-li s textem hry malý experiment: část Kateřinina textu dáme do úst Petruchiovi.*

Správné řešení:

D) jestliže provedeme

11 Vypište z první části výchozího textu tři přídavná jména, která mají dva kořeny.

Správné řešení:

- **mravokárnou** (kořeny *mrav-* a *-kár-*);
 - **mírumilovné** (kořeny *mír-* a *-mil-*);
 - **jednoznačným** (kořeny *jedn-* a *-znač-*).
-

12 Který z následujících spisovatelů se během svého života mohl setkat s anglickým dramatikem Williamem Shakesparem?

William Shakespeare se narodil v roce 1564 a zemřel v roce 1616.

- A) Honoré de Balzac (1799–1850)
- C) George Gordon Byron (1788–1824)
- D) Johann Wolfgang Goethe (1749–1832)

Správné řešení:

A) Miguel de Cervantes (1547–1616)

13 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

Posuzované větné celky:

První setkání Kateřiny a Petruchia, hlavních postav komedie Zkrocení zlé ženy od Williama Shakespeara, patří k velmi slavným divadelním scénám. (větný celek podtržený v první části výchozího textu)

Přesně to samé udělal anglický dramatik David Garrick ve své adaptaci Shakespearova dramatu, příznačně nazvané Kateřina a Petruchio. (větný celek podtržený v druhé části výchozího textu)

Každý z posuzovaných větných celků obsahuje pouze jediné sloveso v určitém tvaru (*patří; udělal*). První větný celek obsahuje přístavek, který je oddělen čárkami (*hlavních postav komedie Zkrocení zlé ženy od Williama Shakespeara*), v druhém větném celku je čárkou oddělen volný přívlastek (*příznačně nazvané Kateřina a Petruchio*).

Správné řešení:

B) Ve výchozím textu jsou podtrženy dvě věty jednoduché.

14 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je napsána pravopisně správně (A), či nikoli (N).

	A	N
14.1 Vášniví sběratelé dorazili na aukci jen kvůli pamětní medaili z ryzího zlata.	☒	☐
14.2 Každodenní úklid celého bytu vnímala už od dětství jako plýtvání časem i energií.	☒	☐
14.3 Se zájmem jsme pozorovali lvi , kteří silnými čelistmi trhali veliké kusy syrového masa.	☐	☒
14.4 Ze všech cizojazyčných filmů, které se na festivalu promítaly, nás oslovily jen dva francouzské snímky.	☒	☐

15 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

Správné řešení:

(B) Bydlel jsem v tom domě asi týden, když mou pozornost upoutala dopisní schránka bytu 2. Na vizitce stálo: *Slečna Holiday Golightlyová, na cestách*. Během léta jsem o slečně Golightlyové zjistil hodně věcí. Všiml jsem si třeba koše na odpadky u jejích dveří. (D) Jeho obsah mi prozradil, že slečna Golightlyová čte bulvární časopisy, že kouří cigarety Picayunes nebo že jí vlasy tak zestrakatěly jejím přičiněním. Z téhož pramene jsem se rovněž dozvěděl, že dostává řadu psaníček od vojáků. (C) Vždycky

byla roztrhána jakoby na záložky do knih. Slova jako *nezapomeň a piš* se vyskytovala na těchto papírcích nejčastěji. Pak ještě *smutno* a *láska*. Brzy jsem také odhalil, že má kocoura, rezavě žíhaného jako nějaká divoká šelma. (A) Když slunce pálilo, sedávala s ním na požárním žebříku a drnkala na kytaru. Někdy také trochu chraplavým hlasem zpívala. (E) Přeskakoval jí jako mutujícím chlapci. Hrála ale moc dobře. Uměla všechny populární songy i drsně sentimentální tulácké popěvky vonící borovými lesy. Jakmile jsem ji slyšel hrát, vždy jsem si potichu stoupl k oknu. Slečna Golightlyová si dlouho mou existenci vůbec neuvědomovala. Naše známost pokročila až jednoho zářijového večera.

16 Ve které z následujících možností je slovo *aby* částicí, nikoli spojkou?

Slovo *aby* je částicí pouze v alternativě B: v tomto případě totiž nemá funkci spojky, ale uvozuje samostatnou větu vyjadřující přání. V ostatních alternativách plní slovo *aby* funkci podřadící spojky, která spojuje větu hlavní s větou vedlejší.

Správné řešení:

B) Když jsem po flámu zaspal do práce, máma mi řekla: „Aby tě husa kopl.“

17 Ve které z následujících možností jsou všechna slova zapsána pravopisně správně?

- A) sluchový vjem, zásadní objev, vypadal tajemně
 - B) zákaz vjezdu, interní **obježník**, kytička pomněnek
 - C) závěrečné vysvědčení, přátelské **obětí**, mělký potok
 - D) nezvěstný turista, zběsilý závod, **zapomětlivý** student
-

18 Přiřadte k jednotlivým charakteristikám (18.1–18.4) příslušného spisovatele (A–F).

18.1 Čelný představitel beat generation je autorem kultovního románu. V tomto díle jsou zachyceny zážitky z cesty po Spojených státech amerických, kterou spisovatel podnikl s přítelem.

A) Jack Kerouac

18.2 Představitel lost generation (ztracené generace) ve svých světově proslulých románech protestuje jménem lidství proti válkám. Známa je také jeho novela, v níž se líčí zápas starého rybáře s velkou rybou.

D) Ernest Hemingway

18.3 Zásadními tématy tohoto představitele magického realismu jsou láska, stárnutí, smrt, samota. Jeden z jeho nejznámějších románů vypráví o několika generacích rodu žijícího ve fiktivním městečku.

F) Gabriel García Márquez

18.4 Spisovatel, který se věnoval psaní próz, dramát i filozofických esejů, bývá považován za jednoho z hlavních představitelů existencialismu. Ve svých dílech se soustředil na téma odcizení, absurdity bytí či strachu ze samoty.

B) Albert Camus

19 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda se v něm vyskytuje skladebná chyba popsaná ve výchozím textu (A), či nikoli (N).

Ve výchozím textu je popsána kontaminace, tedy nezáměrné smíšení vazeb dvou sloves.

	A	N
19.1 Na schůzi nám oznámil, že uvazuje se zavedením pružné pracovní doby.	☒	☐
19.2 Kdyby se řidič více zajímal o situaci na silnici, jistě by této havárii zabránil.	☐	☒
19.3 Ředitel nám všem přikázal, abychom hlasovali proti navrhovaným změnám.	☐	☒
19.4 Jakmile instruktor zpozoroval lavinu, upozornil mě o blížícím se nebezpečí .	☒	☐

20 Který z následujících letopočtů patří na první vynechané místo (***) ve výchozím textu?**

Úsek výchozího textu obsahující vynechané místo (***):** *Ale toho prosincového podvečera roku *****, v předtuše bouřlivých událostí pražského jara, několik dní před pádem Antonína Novotného, několik měsíců před zveřejněním Dvou tisíc slov, Jan ●●●● věřil.*

Správné řešení:

C) 1967

21 Ve kterém z následujících úseků podtržených ve výchozím textu se vyskytuje nespisovný jazykový prostředek z vrstvy obecné češtiny?

- A) jsou odjakživa bez fantazie
 - B) to je určitě pro začátek **dobrý**
 - C) možná to bylo sedmadvacátého
 - D) že to opravdu nemá perspektivu
-

22 Na druhé vynechané místo (•••••) ve výchozím textu patří příjmení klíčové osobnosti Osvobozeného divadla, spoluautora mnoha divadelních her, např. *Osel a stín* nebo *Kat a blázen*. Napište toto příjmení.

Úsek výchozího textu obsahující vynechané místo (•••••): *Ale toho prosincového podvečera roku ***** , v předtuše bouřlivých událostí pražského jara, několik dní před pádem Antonína Novotného, několik měsíců před zveřejněním Dvou tisíc slov, Jan ••••• věřil.*

Správné řešení:

Werich

23 Které z následujících tvrzení o druhé části výchozího textu je pravdivé?

Pouze ve dvou souvětích z druhé části výchozího textu se vyskytuje nepřímá řeč: *S nepředstíraným zájmem jsem se zeptal, zda pro to má nějaké pádné důvody.* (V tomto případě je prostřednictvím nepřímé řeči reprodukována promluva vypravěče.) / *Hned nato vešla jeho žena a pravila, že v tomhle státě je to bez perspektivy a abych se od toho starého fantasy nenechal zfanfrnět.* (V tomto případě je prostřednictvím nepřímé řeči reprodukována promluva hostitelovy ženy.)

Správné řešení:

C) Prostřednictvím nepřímé řeči je zde reprodukována jednak promluva vypravěče, jednak promluva hostitelovy ženy.

25 Přiřadte k jednotlivým definicím (25.1–25.3) možnost (A–E), která dané definici nejlépe odpovídá.

25.1 Je to slohový útvar, jenž posuzuje určitou událost či dílo, nejčastěji umělecké, a z něhož je zřejmé autorovo stanovisko ke kvalitě posuzovaného předmětu či jevu.

B) recenze

25.2 Je to slohový útvar, který se lehkým, zábavným stylem vyjadřuje k aktuálním otázkám či problémům, často i závažnějšího rázu. Mezi proslulé tvůrce tohoto útvaru patří např. Jan Neruda nebo Ludvík Vaculík.

A) fejeton

25.3 Je to útočně vyhrocený názorový spor, vedený ústně nebo tiskem. Předmětem sporu bývá veřejně prezentovaný názor, jednání, umělecké dílo apod. Typické je užití ostřejších stylizačních prostředků (např. ironie).

D) polemika

26 Vypište z TEXTU 1 jednoslabičné neohebné slovo a dvouslabičné neohebné slovo, které jsou v textu navzájem synonymy.

Správné řešení:

jen – pouze (SSJČ: jen – vyjadřuje nebo zdůrazňuje omezení, vymezení; jedině, pouze, toliko, jenom; pouze – jenom, jen, toliko)

28 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

Posuzované úseky TEXTU 1:

(2)

A temný pojem je též cíl.

Den každý jinak **slunce svítí**.

Já nevím, **zda** jsem **zabloudil**.

Já vím **jen**, že **jsem** musil **jíti**.

(3)

A **větru van** a **větru** kvíl.

Jak na smutném tu **mrazí místě**.

Já ani nevím, zda jsem žil.

Já pouze vím, že umru jistě.

V TEXTU 2 byla uvedena následující definice aliterace: *zvuková figura, jejíž podstatou je opakování stejné nebo podobně znějící hlásky či hláskové skupiny na začátku sousedních nebo polohou si velmi blízkých slov.*

Správné řešení:

A) Aliterace se vyskytuje jak v druhé, tak ve třetí části textu.

30.1 Napište náležitý tvar zájmena *jenž*, který patří na první vynechané místo (***) ve výchozím textu.**

Úsek výchozího textu obsahující vynechané místo (***):** *Rozloha ostrovů, na ***** Singapur leží, se ale stále zvětšuje.*

Předložka *na* v tomto případě vyžaduje 6. pád, zájmeno odkazuje ke slovu *ostrovy*, na vynechané místo tedy patří tvar zájmena *jenž* v 6. pádě množného čísla rodu mužského neživotného.

Správné řešení:

nichž

30.2 Vypište z výchozího textu sloveso, které je v textu užito v rozkazovacím způsobu.

Jediným slovesem, které je v textu užito v rozkazovacím způsobu, je sloveso *vědět*, konkrétně jde o tvar 2. osoby množného čísla.

Správné řešení:

vězte

30.3 Napište náležitý tvar přídavného jména *nahánějící*, který patří na druhé vynechané místo (●●●●) ve výchozím textu.

Úsek výchozího textu obsahující vynechané místo (●●●●): *S tímto slovem ●●●● hrůzu se setkává všude: vidí ho na billboardech, na autobusech i v metru.*

Přídavné jméno *nahánějící* rozvíjí podstatné jméno *slovo*, na vynechané místo tedy patří tvar tohoto přídavného jména v 7. pádě jednotného čísla rodu středního.

Správné řešení:

nahánějícím